

Plantedirektoratet

Frø og Planter

Den 10. november 2010

J.nr.: PD 06-380-000007

PWR/ENO

Referat af møde i Binævnet den 7. oktober 2010

Mødet blev holdt i Plantedirektoratet

Deltagere: *Formand:* Peter Esbjerg (KU, Life)

Vagn Kildsig (Danmarks Biavlerforening)

Arne Jensen (Danske Biavlernes Landsforening)

Ditlev Bluhme (Sammenslutningen af Danske Erhvervsbiavlere)

Poul Larsen (Dronningeavlnerforeningen af 1921)

Keld Brandstrup (ErhvervsBiavlerne)

Eigil Holm (Danmarks Naturfredningsforening)

Axel Michelsen (SU, Bio.)

Barthold Feidenhans (Landbrug og Fødevarer)

Hans Erik Svart (Skov og Naturstyrelsen)

Stig Møllergaard (FVST)

Jørgen B. Jespersen (DJF)

Sekretariat: Per Kryger (DJF), Ebbe Nordbo (PD), Birgitte Lund (PD) og Pia Wolf Rasmussen (PD). Ane F. Førde og Tina Prakash (PD) deltog ved punkt 11 og 12

Afbud fra: Thomas Holst (Frøsektionen)

Pkt. 1. Godkendelse af dagsorden

Dagsordenen blev godkendt som følger:

1. Godkendelse af dagsorden
2. Meddelelser
 - a. Orientering om Brun Læsøbi
 - b. Implementering af "Biavlsstrategien" status og økonomi og Nyt projekt "Bigårdsregistrering"
3. Kontrol med og evt. autorisation af voksmelterier, transport af vokstavler. (fortsat drøftelse)
4. Fødevarestyrelsens fortolkning af "Vejledning om autorisation og registrering af fødevarer virksomheder", Kapitel 4, sidste afsnit.
5. Kontrollen med udenlandske bifamilier opstillet i Danmark
6. Status om GMO
7. Status for forekomsten af europæisk bipest Skal denne sygdom bekæmpes på linje med ondartet bipest i Danmark?
8. Udpegning af repræsentant for Binævnet til FERV's rådgivende udvalg vedr. landskabs- og biotopsforbedrende beplantninger
9. Håndhævelse af bekendtgørelse om "Bekæmpelse af skadegørere" § 8 og 9
10. Kommende ændringer i bekg. om skadegørere

11. Afstandskrav i økologisk biavl
12. Anvendelse af honning som foder, herunder uoverensstemmelse med økologiske biavl
13. Status for renavlsområder
14. Status for Anholt - forsøgsområde
15. Eventuelt

Pkt. 2. Meddelelser

Ebbe Nordbo præsenterede Birgitte Lund fra Plantedirektoratet. Birgitte beskæftiger sig med projekter under Grøn Vækst – Biavlsstrategien.

Pkt. 2a. Orientering om Brun Læsøbi

DJF har indsamlet bier på Læsø denne sommer mhp. en opfølgende genetisk analyse, jf. Monitoringsgruppens anbefaling. Undersøgelsen skal anvendes til at vurdere bevaringsforanstaltningerne og til PDs kontrol i forbindelse med støttemidler fra Genressourceudvalget (GRU). Resultaterne forventes at foreligge i begyndelsen af 2011, hvorefter Binævnet vil blive orienteret.

Der er pt. ca. 200 bifamilier af Brun Læsøbi. Lyngen på Læsø har blomstret dårligt i år, hvilket har ramt alle biavlere på øen. Kalkyngel, som kan være et tegn på indavl hos de brune Læsøbier, er i år et mindre problem end sidste år. Populationen af brune bier på Læsø er for lille til at kunne opretholdes uden indavl, som også forudsat af Monitoringsgruppen. Nogle få dronninger af brune bier er derfor på DJF's anbefaling og efter tests på DJF blevet indført fra Norge og Sverige mhp. indkrydsning. Efter indførslen er der desværre konstateret europæisk bipest i Norge nær stedet, hvor dronningerne kom fra. Inspektøren på Læsø er sat i ekstra beredskab.

Der blev fra flere sider stillet spørgsmål, om bierne på Læsø stadig kan betragtes som Brun Læsøbi, når der blev indført genetisk materiale udefra. En anden overvejelse gik ud på, om der stadig burde ofres penge på projektet, når alle anstrengelser tilsyneladende ikke ser ud til at give det ønskede resultat.

Det blev besluttet at punktet tages op på Binævnsmødet i foråret 2011.

Pkt. 2b Implementering af "Biavlsstrategien" status og økonomi og nyt om projekt "Bigårdsregistrering"

PD orienterede om at implementeringen af biavlsstrategien er i sat gang bl.a. med midler fra Grøn Vækst, hvorfra der er afsat 3,5 millioner kroner om året i perioden 2010-2015. Der iværksættes foreløbigt aktiviteter indenfor flg. tre områder:

Bigårdsregistrering:

Der etableres et digitalt system til indberetning og geografisk registrering af bigårde, med henblik på at effektivisere og smidiggøre skadegørebekæmpelsen og forbedre kommunikationen til biavlere om akutte skadegører-risici.

PD mindede om, at biavlsorganisationerne på Binævnets møde i september 2009 tilkendegav deres opbakning til registrering af alle bigårde. I PD's indledende arbejde har der i september 2010 været afholdt møde med biavlsorganisationerne for at disku-

tere indhold og krav til registreringssystemet. Her tilkendegav biavlsorganisationerne at de hurtigt ønsker at informere deres medlemmer om det nye system og PD lovede at udarbejde et informationsmateriale. PD har herefter udsendt et kortfattet præsentationsmateriale om bigårdsregistrering til biavlsorganisationerne til brug for videre formidling til biavlere.

Biavlsorganisationerne gjorde opmærksom på, at bigårdsregistrering ikke er et krav fra organisationerne, men organisationerne erkender, at behandlingen af skadegørere lettest sker, når myndighederne (herunder biinspektørerne) kender de enkelte bigårdes placering. Samtidig kan det også udnyttes fordelagtigt i forbindelse med eventuelt kommende GMO-afgrøder. Derfor går organisationerne med til denne registrering. Organisationerne gentog at man forudsætter at bigårds-registrering kædes sammen med et system til digital indberetning fra kyndige biavlere eftersyn i forbindelse med flytning og salg af bifamilier.

PD er i dialog med to IT-systemleverandører og har fundet det mest hensigtsmæssigt at registrere bigårdene i det eksisterende centrale husdyrbrugsregister (CHR-registret). Dette skal tilbygges for at biinspektører og biavlere kan få størst mulig gavn af systemet. Forhåbentligt kan et pilotprojekt testes fra biavlssæsonen 2011 som en frivillig ordning i udvalgte områder. Binævnet vil blive holdt løbende orienteret, og biavlsorganisationerne blive særskilt involveret når det er relevant.

Analyse af bestøvningsforhold og -behov i afgrøder og natur:

Dokumentet "Projektbeskrivelse: Analyse af de aktuelle bestøvningsforhold og -behov i afgrøder og naturen", var på forhånd udsendt til Nævnets medlemmer. Projektets resultater skal opfattes som et grundlag for at skabe reelle forbedringer i bestøvningsforhold og biernes fourageringsvilkår. DJF og Danmarks Miljøundersøgelser er identificeret til at udføre analysen. Institutionerne vil inddrage relevant viden fra bl.a. biavlsorganisationerne. Som afslutning på analysen forventes afholdt en workshop for alle involverede interessenter.

Nævnet hilste projektet velkommen. Det blev anbefalet at tilknytte en kritisk læsegruppe til projektet. Der var ønske om at få en mere klar formulering af andet afsnit under 'Baggrund og formål'. Under delprojekt b. blev der opfordret til at medtage eksempler på planter der vil være "truet", hvis de ikke bliver bestøvet af bier.

Nævnet opfordrede til at det bliver undersøgt, hvad der gøres i andre lande, specielt Sverige og Nederlandene. PD oplyste, at der netop er udsendt forespørgsel til Italien, Ungarn, Tyskland, Polen og Frankrig om, hvilke tiltag der er gjort til gavn for bierne i disse lande.

Uddannelse af biavlere

Biavlsstrategien tilstræber at understøtte rekruttering, fastholdelse og uddannelse af biavlere for at sikre bestøvning i alle dele af landet og samtidigt sikre at landmænd, gartnere og andre i jordbrugserhvervet er velinformeret om vigtigheden af bestøvning af afgrøderne og naturen. PD og DJF vil indlede en dialog med biavlsorganisationer og undervisningsinstitutioner for at diskutere behovet for at uddanne biavlere og jordbrugere samt rollefordelingen mellem organisationerne, uddannelsesinstitutioner og myndigheder.

Pkt. 3 Kontrol med og evt. autorisation af vokssmelterier, transport af vokstavler (fortsat drøftelse).

ErhvervsBiavlerne har nyligt besøgt tre vokssmelterier, hvor situationen synes at være ude af kontrol.

FVST meddelte at vokssmelterierne i henhold til EU's Biproductforordning skal registreres. FVST har behov for en liste over alle vokssmelterierne og ønskede at besøge et vokssmelteri for at kunne skrive en vejledning til FVST-regionerne om kontrolforløbet. FVST vil udfærdige regler og tidsfrister for vokssmelteriernes virksomhed.

Nævnet pointerede at biavlerne også selv kan og bør gøre en kraftig indsats for at hindre smittespredning ved at emballere tavlerne ordentligt under transport.

Det blev konkluderet at FVST udarbejder regler nu og efter behov kontakter ErhvervsBiavlerne for at identificere smelterier og problemer. Endvidere vil organisationerne melde ud til medlemmerne om vigtigheden af forsvarlig transport af tavler til vokssmelterierne.

Pkt. 4 Fødevarerstyrelsens fortolkning af "Vejledning om autorisation og registrering af fødevarer virksomheder", Kapitel 4, sidste afsnit

Danske Biavleres Landsforening spurgte om en biavler i alle tilfælde skal være registreret når han sælger honning til en central eller om der er en bagatelgrænse. I et konkret tilfælde har en biavler fået oplyst at salg af så lidt som 1½ spand honning opfattes som 'lejlighedsvis' salg som ikke kræver registrering. FVST understregede at en biavler som sælger til central skal registreres uanset mængden af honning.

FVST vil undersøge om vejledningen fejlfortolkes lokalt og derefter melde tilbage til nævnet.

Pkt. 5 Kontrollen med udenlandske bifamilier opstillet i Danmark

FVST henviste til kravet om et TRACE-dokument for bier der indføres til Danmark og når bier forlader Danmark igen. I løbet af det sidste år er der tilsyneladende ført et antal bistader ind i landet som ikke er ført ud igen. FVST pointerede at der altid er en øget risiko for spredning af sygdomme ved indførsel af bier.

DJF har aftalt med FVST at en kyndig biavler kan udføre eksport-kontrollen.

Det er usikkert om en tysk autorisation for biavlere burde kunne ligestilles med den danske godkendelse som kyndig biavler.

FVST spurgte om Skov og Naturstyrelsen lokalt rekvirerer udenlandske bier til bestøvning. Skov og Naturstyrelsen vil undersøge dette og i så fald indskærpe de nødvendige procedurer.

Pkt. 6. Status for GMO

FVST afventer stadig EU-domstolens udtalelse ifm. sagen rejst i Tyskland, og vil derefter melde tilbage til Nævnet. PD forventer at sagen kan blive meget langstrakt.

Pkt. 7. Status for forekomsten af europæisk bipest. Skal denne sygdom bekæmpes på linje med ondartet bipest i Danmark?

DJF fortalte at europæisk bipest (EFB) er i voldsom fremgang i Schweiz og Norge. DJF foreslår at EFB skal sættes under offentlig bekæmpelse, da skadegøreren synes at have udviklet sig mere aggressivt end hidtil kendt.

PD vil gerne sammen med Binævnet overveje en regulering gennem en ændring af bekendtgørelsen, og beder til det formål DJF belyse:

- den biologiske skade for bier og konsekvenserne heraf for biavlens af EFB
- smitemåder og smitteveje
- Hvilke undersøgelser skal foretages for at påvise EFB?
- Hvilken offentlig behandling bør sættes ind overfor udbrud af EFB, og hvilke forebyggende krav bør stilles til biavlere?

PD ønsker at have reguleringen og især krav til forebyggelse klar før EFB rammer Danmark, og pointerede vigtigheden af tidlig information til biavlere om faren.

DJF producerer snarest en redegørelse, før eller senest til næste Nævnsmøde. Biavlsorganisationerne opfordres til at informere medlemmerne om faren, specielt risikoen ved at importere bier fra smittede områder.

Pkt. 8. Udpegning af repræsentant for Binævnet til FERV's rådgivende udvalg vedr. landskabs- og biotopsforbedrende beplantninger

Direktoratet 'Fødevarerhverv' (FERV) har anmodet nævnets formand om at nævnet udpeger sin repræsentant til FERV's rådgivende udvalg vedr. landskabs- og biotopsforbedrende beplantninger. Repræsentanten kan være fra nævnets midte eller en udefrakommende. Det er vigtigt at nævnet har tilvejebragt procedurer for hvordan nævnet kommunikerer med og giver mandat til repræsentanten mellem nævnsmøderne.

Det aftales at nævnsmedlemmerne inden den 25. oktober skriftligt indstiller en person til posten, eller ihvertfald tilkendegiver om personen bør være fra nævnets midte eller en udefrakommende. Medlemmerne skal melde tilbage til pwr@pdir.dk. Hvis der ikke er enighed i indstillingerne vil formanden pr. email arbejde videre med medlemmerne om en løsning.

Pkt. 9. Håndhævelse af Bekendtgørelse om bekæmpelse af skadegørere § 8 og 9

En biavlsorganisation spurgte PD hvad der gøres, når en påtale ikke overholdes. PD forklarede, at PD først kommer ind i billedet når DJF og inspektøren ikke kan få løst problemet lokalt efter henvendelse til biavleren.

- PD sender først et høringsbrev til biavleren, hvor han får mulighed for at forklare sig.

- Såfremt dette ikke er fyldestgørende, giver PD derefter biavleren et påbud om og tidsfrist for at lovliggøre forholdene, og påbyder også biavleren en tilbagemelding til inspektøren. PD oplyser om sanktionerne hvis påbuddet ikke efterkommes.
- Såfremt påbuddet ikke efterkommes, giver DJF arbejdsordre til inspektøren om at foretage de nødvendige foranstaltninger, som udføres på biavlerens regning.

Der er ikke ved en domstol oparbejdet en bødepraksis for overtrædelser som evt. kunne anvendes til udstedelse af administrative bøder.

Der blev spurgt om PD vil foretage en politianmeldelse, som kunne danne 'afskrækkende' præcedens. PD svarede at de hidtidige sager efter PD's opfattelse ikke har været tilstrækkeligt velbelyste og klare til at kunne bære en politianmeldelse.

Fra flere sider – herunder biavlerorganisationerne – blev PD meget kraftigt opfordret til at stramme op på håndhævelsen af bekendtgørelsen, om fornødent med politiets hjælp. Det blev fremført, at biinspektørerne nemt kan komme i en uholdbar situation, hvis de ikke føler tilstrækkelig opbakning fra DJF og PD.

Pkt. 10. Kommende ændringer i bekendtgørelse om skadegørere

I forbindelse med projekt "Bigårdsregistrering" skal bekendtgørelsen gennemgås minutløst for at sikre at alle regler er hensigtsmæssige og tilstrækkelige. PD nævnte følgende eksempler på temaer som bør overvejes:

- zonen radius ved bipest: 3 km eller mindre, eller flere zoner med forskellige foranstaltninger?
- forpligtelse for den kyndige biavler til at rapportere skadegører-fund?
- kortvarigt flytteforbud for bifamilier indenfor en zone?

En mere detaljeret beskrivelse af indhold af og krav til bigårdsregistreringen udsendes snarest til nævnsmedlemmerne, som forberedelse til diskussion af Bekendtgørelsen på næste møde.

Pkt. 11. Afstandskrav i økologisk biavl

Ane F. Førde og Tina Prakash fra enheden Økologi i Plantedirektoratet deltog.

Biavlsorganisationerne har ved en ekskursion i Tyskland fået indtryk af, at de fælles EU regler vedr. økologisk biavl fortolkes lempeligere der end i Danmark. DBF har rejst spørgsmålet ved et møde med ministeren i juni 2010. Ane F. Førde fortalte, at området er reguleret ved en Rådsforordning og en tilhørende Kommissionsforordning, som fastsætter fælles regler for økologisk produktion for alle EU's medlemsstater. De enkelte medlemsstater kan ikke fastsætte lempeligere regler og kan alene lave strengere regler, hvis de gælder efter de generelle regler i det pågældende land. Det er dog muligt for private kontrolorganer at lave strengere regler. Ø-mærket i Danmark er et kontrolmærke, som angiver at et produkt lever op til økologiforordningens minimumskrav.

PD har kontaktet de centrale tyske myndigheder, som meddelte, at reglerne vedr. afstandskrav fortolkes ens i Tyskland og Danmark. De lokale (länder) myndigheder i Tyskland (og visse andre EU Medlemsstater) har dog i praksis et udstrakt selvstyre, hvilke undertiden kan give anledning til forskellige fortolkninger centralt og lokalt af diverse EU regler.

Umiddelbart kan PD ikke foretage sig yderligere, men måske på sigt rejse problemet om den tilsyneladende forskellige fortolkning i EU-Kommissionens Stående Komite om økologi.

Danmarks Biavlerforening har taget kontakt til Økologisk Landsforening om de danske regler, og der afholdes snart et møde herom. Biavlsorganisationerne blev endvidere opfordret til at søge problemet løst gennem dialog med søsterorganisationer i Tyskland.

DBF melder tilbage efter mødet med Økologisk Landsforening. PD's Økologi enhed vil være opmærksom på reglerne og deres fortolkning i EU fora. Punktet tages op igen på næste møde.

Pkt. 12. Anvendelse af honning som foder, herunder uoverensstemmelse med den økologiske biavl

Ane F. Førde og Tina Prakash fra enheden Økologi i Plantedirektoratet deltog.

Biavlsorganisationer har gjort opmærksom på en modstrid mellem bekg. om bekæmpelse af skadegørere hos honningbier og avlede humlebier, som i § 2, nr. 5, forbyder anvendelse af foder, der indeholder honning, og vejledning om økologisk jordbrugsproduktion, hvorefter bier kan fodres med bl.a. økologisk honning.

Ane Førde fortalte, at nationale regler som gælder for alle biavlere om forbud mod fodring med honning også gælder for økologisk biavl. Det pågældende afsnit vedrørende biavl i Vejledningen om økologisk jordbrugsproduktion vil derfor blive rettet snarest.

Pkt. 13. Status for renavlsområder

PD meddelte at der i år ikke er nogen renavlsområder hvis godkendelse udløber.

Pkt. 14. Status for Anholt - forsøgsområde

Nogle biavlsorganisationer har foreslået at Anholt kunne være et forsøgsområde for DJF. DJF har imidlertid ikke behov eller mulighed for at udnytte øen som forsøgsområde.

Til spørgsmålet, om der på Anholt kunne etableres en støtte-population for den brune Læsøbi svarede PD, at dette også var Monitoringsgruppen forslag, og at PD/DJF derfor forsøgte at bringe en aftale i stand med øens biavlere, hvis positive indstilling imidlertid strandede pga. en uafklaret dispensations-ansøgning til de lokale fredningsmyndigheder. Hvis biavlerne ønsker at etablere en brun bi population, kan de søge støtte fra GRU.

Pkt. 15. Eventuelt

Næste møde: Torsdag den 27. januar 2011 kl. 10:30 hos Plantedirektoratet i Lyngby, specielt om forslag til ændringer af bekendtgørelsen om skadegørere.

Næstfølgende møde bliver tirsdag den 22. marts 2011.